

Dziesmas nedziedamai rīklei

Juris Kulakovs sarakstījis dziesmas ar Jāņa Ziemeļnieka vārdiem un dziedās tās pats

DIENAS CILVEKS

IEVA ALBERTE

S kats ir visai *šizīgs*. Āgenskalns. Jāņa Akuratera muzejs slīgst tumsā, pie tā rej suns, sērīgi un lēnām krīt lapas. Aiz durvīm paveras šāda aina: melna istaba, melnas klavieres ar baltām svečēm un mirdzoša zelta vanna. Istabas vidū stāv vīrs, kuram galvā melna hūte un līdz vēderam stiepjas milzu bārda. Ieplestām acīm viņš aizgrābti stāsta par sāpēm. Viņu filmē raidījumam *100 grami kultūras*, jo no 1.novembra sākas izstāde — akcija *Es eju bojā, iekārodams tevi* un bārdainais vīrs, Viktors Jansons, teju mēnesi lasīs un komentēs Jāņa Ziemeļnieka dzeju. Tā mīsies ar *Ētera odēju* — komponista Jura Kulakova radītajām 12 dziesmām ar Ziemeļnieka vārdiem, un uz klavierēm tās viņš atskaņos pats. Un arī dziedās pats.

Iekāpt ellē

Kulakovs labsajūtā grozās pa muzeja koridoru un malko kafiju no gaišzaļas ekspreso krūzītes. Smieklīgi mazas, tāpēc izskatās, ka Kulakovs rokās viņā mazu, negatavu ābolu. Uzcirties. Hūte, uzsvārcis, glauns elsiņš, ko veido baldriānvioletīga, paliela šlipse. «Forša!» izsaku atzinību. «Paldies. Skotija,» komponists nosaka savā nazālajā balsī, un smaids pazūd viņa vaigos. Pēc sejas kustībām šķiet — Kulakovs to sakošļā, nosūkā kā konfekti. Viņš ir omulīgā noskaņojumā. Piekritis piedalīties sev netipiskā projektā un nomainīt lielās, skaļās skatuves pret mazu istabiņu ar muzicēšanu pie klavierēm un dziedāšanu. Bez tumbām, bez mikroфона. Tas tāpēc, ka acinātājs esot īpašs. Citādi pierunāt būtu grūti.

Ar scenogrāfu Viktoru Jansonu Kulakovs pirmoreiz sadarbojās 80.gadu sākumā, kad Valdis Lūriņš Nacionālajā teātrī uzveda *Donu Žuānu*. Kopš tiem laikiem abi uz ielas sveicinājās. Aptuveni pirms diviem mēnešiem Jansons piezvanīja un izteica piedāvājumu. Viņš zināja, ka tādām darbam vajag fizisku spēku un dvēselisku noturību. Kā Jurim. Komponists teicās padomāt. Tīkmēr Jansons klusībā cerēja, ka Ziemeļnieka dzeja uzrunās un komponists piekritīs sadarboties. «Lai arī projekts nav no izdevīgajiem,» saka Jansons, kurš uz brīdi pievienojas intervijai un pastāsta, ka tobrīd jau bijis sprukās, jo komponēt atteicies Andrejs Selickis. Teicis, ka dzeja ir pārāk depresīva. Viņam kā pareizticīgajam esot smagi strādāt ar tekstu, kur nolād māti, Dievu, mīlestību. Nevarot iekāpt tajā ellē.

«Man pašlaik dzīves pieredze ir bagāta,» saka komponists Juris Kulakovs. Līdzīgi kā aktieriem, kuriem iejusties tēlā palīdz emocijas dzīvē, arī viņam tā esot. Nē, nē, opiju kā Jānis Ziemeļnieks Kulakovs gan nelieto. Foto — Kristaps Kalns, *Diena*

Bet Kulakovs piekrita. Par manu norādi, ka Jansons viņu uzskata par spējīgu iekāpt ellē, Juris smejas: «Kā tad! Es, kurš nupat iekļuvis dzeltenajā presē kā alkoholiķis...ha, ha, ha!» Nesen viņš esot pabijis raidījuma *Divas zvaigznes* omulīgajā žūrijā un kādam šķitis, ka komponista komentāri un izskats liecina par reibumu. «Nu, bet...jā. Esmu jau pieredzējis...ja...nu jā,» viņš mēģina noformulēt atbildi. «Nu, gana pieredzējis. Man pašlaik dzīves pieredze ir bagāta,» komponists noformulē un piebilst, ka līdzīgi kā aktieriem, kuriem iejusties tēlā palīdz emocijas dzīvē, arī viņam tā esot. Viktors esot viņu noķēris piemērotā brīdī. Nē, nē, opiju Kulakovs nelieto!

Es? Dziedāt?

Ziemeļnieka dzeja abiem ir atklājums. Jansons īpaši akcentē rakstnieka dziļo un lielo temperamentu, divas lielās mīlestības — uz sievieti un narkotikām, no kurām izvēlēties otro. «Kā sāp, kad atnāk meitene, novelk zeķīti un saka «es gribu», taču viņš nevar, viņam vajag opiju. Viņš sāpēs

kliedza,» atstāsta Jansons, gan uzreiz piebilstot, ka Ziemeļnieka dzeja esot kas vairāk par visiem zināmo gabalu *Šai drūmā dzertuvē*. Tā esot arī liriska, romantiska.

Bet nu pie paša saistošākā. Kulakovs dziedās! Uzrakstīt dziesmiņas jau nebūtu nekas traks, taču Jansons ieminējās, ka nekādu dziedātāju nevajag. «Tu pats! Jā, tu pats labāk! Nebaidies, iedzersim vīnu, būs tāda krogus atmosfēra. Es parunāšu, tu padziedāsi,» teicis Jansons. Kulakovs smejas ar sulīgu «hahahahm». Viņa pusrunāšanu, pusdziedāšanu tikai sarunas karstumā varot nodēvēt par dziedāšanu. Jau studiju laikā komponists Ģederts Ramans teicis, ka komponisti galvenokārt neesot apveltīti ar balsi, un viņam bijusi taisnība. Juris atceras, ka kādā solfedžo topošajiem komponistiem likts dziedāt Baha fūgas daudz balsīgi. Tā tik esot bijusi varena rūkšana. Savas «dziedāšanas» Kulakovs varot uzskaitīt: dziļā jaunībā pie Klētniekiem Liepājas teātrī, *Pērkonas* dziesma *Baletomānija* ar vārdiem «laimīgi atkal pie loga es smejos, manā sētā kretīni dejo» un vēl dažas epi-

zodiskas ierunāšanās koncertos.

Kad Juris piekrita dziedāt, sekoja pats sarežģītākais — komponēt dziesmas pašam sev. Kulakovs to nebija darījis, jo līdz

Nekad dzīvē neesmu tik daudz dziedājis, kur nu vēl pats pie klavierēm. Un tādā vidē. Būšu atkailināts

šim darbi tapuši operas māksliniekiem, dziedātājiem, *Pērkonam*, orķestriem, dziedošiem un nedziedošiem aktieriem. «Rakstīt bija ļoti grūti. Nekad dzīvē neesmu tik daudz dziedājis, kur nu vēl pats pie klavierēm. Un tādā vidē. Būšu atkailināts,» Kulakova smaidu «košļāšana» uz brīdi pazūd.

Mūzika ir aizkustinoša. Vismaz divas dzirdētās dziesmas. Jansons saka — pirmoreiz tās

klausoties, trīcējis. No mulsas runāšanas Jura nedziedamā rīkle esot pāraugusi dziesmā. «Jūtu, ka tas viss Jurim ir tā, nu tā,» Jansons sažņaudz roku dūrē. «Mēs jau esam veči, mums jau citas sajūtas, tā neapspriežamies, taču reiz nācām no tramvaja un Jurim saku — tas jau tev pašam, tas tev paliks. Viņš piekrita.» Divos naktī esot zvanijis, lai programminā pieraksta, ka *Ētera odējs* ir veltījums viņa sievai Ievai Kulakovai.

Kā viņa reaģē uz Kulakova ierasto komponēšanu naktīs līdz sešiem rītā? Varbūt tagad dziesmas top pa dienu? Nē. Viss pa vecam. Jau pirms precēšanās abi dzīvojuši vienā mājā, vien katrs savā dzīvoklī. Komponējot viņš savā studijā, pie sievas ejot ciemos. Kulakovs joprojām mostas arī ap trijiem pusdienlaikā.

Lieliska kompānija un laba kultūras deva novembra vakaram — nodomāju, skatoties, kā pie mājas tumsā pulsē Kulakova cigaretes gaisma un Jansona milzu bārdai cauri spīd gaisma, jo viņš nostājies durvīs. ♦